

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Ele?tirel Dü?ünme Standartlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Ele?tirel Dü?ünme Standartlar? Ölçe?i*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26963>

Özet

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Ele?tirel Dü?ünme Standartlar? Ölçe?i (OAYEDÖ), Aybek ve arkadaşlar? (2015) tarafından geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, **ö?retmen adaylar?**n?n ele?tirel dü?ünme süreçlerinde kulland?klar? standartlar? ve yeterlilikleri belirlemek ve de?erlendirmektir. Ölçek, derinlik, kesinlik, alaka ve aç?kl?k gibi temel ele?tirel dü?ünme standartlar?n? ölçen 42 maddeden ve üç alt boyuttan olumaktadır. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerinin incelenmesi yoluyla yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik ta??d??n? ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel dü?ünme, ö?retmen adaylar?, psikometrik özellikler, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, Likert ölçe?i

Yazarlar

Birsel Aybek, Selahattin Aslan, Servet Dinçer, Betül Co?kun-Ar?soy

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, ö?retmen adaylar?n?n sahip oldu?u **ele?tirel dü?ünme** standartlar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç geli?tirmektir. E?itim fakültelerinde ele?tirel dü?ünme becerilerinin geli?imini de?erlendirmek ve bu becerilerin hangi standartlara (derinlik, kesinlik, alaka vb.) göre kullan?ld??n? tespit etmek, ölçe?in ba?lıca kullan?m alanlar?n? olumturmaktadır. Bu sayede, ö?retmen e?itim programlar?n?n ihtiyaç duydu?u geli?im alanlar? belirlenebilmektedir.

Yap?

Ölçek, bireyin dü?üncelerini de?erlendirirken uygulad?? temel ele?tirel dü?ünme standartlar?n? ölçmektedir. Bu psikolojik yap?, dü?üncenin kalitesini art?rmaya yönelik üç ana boyutta incelenmiştir. Bu boyutlar; dü?üncenin kapsam?n? ve yeterlili?ini ifade eden **Derinlik, Geni?lik ve Yeterlilik**; bilginin do?rulu?unu ve kan?tlanabilirli?ini ifade eden **Kesinlik ve Do?ruluk**; ve dü?üncenin amaca uygunlu?unu ve anla??ırl??n? ifade eden **Önem, Alaka ve Aç?kl?k** olarak tanımlanmıştır. Ölçek, bu üç alt boyut aracılığıyla ele?tirel dü?ünme yetkinli?inin çok yönlü bir resmini sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amacıyla kapsamlı bir analiz yapılmıştır. Geçerlik

çal??mas?nda, ölçek kapsam?na al?nan maddelerin **çarp?kl?k ve sivrilik katsay?lar?** (skewness and kurtosis), madde toplam puan korelasyonlar? ve maddelerin korelasyon matrisi de?erleri incelenmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, madde faktör yüklerinin en az 0.40 olmas? ve birden fazla faktöre yüklenen maddelerin faktör yükleri aras?ndaki fark?n en az 0.20 olmas? gibi kat? kriterler kullan?lm??t?r. Bu kriterlere uymayan toplam 18 madde ölçekten ç?kar?larak son formun geçerli?i sa?lanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik düzeyinin oldukça iyi oldu?u belirtilmektedir (Özdamar, 1999). Güvenirli?i belirlemek için hem iç tutarlılık katsay?s? olan **Cronbach's Alpha** de?eri hem de **Split-half yöntemi** kullan?lm??t?r. Split-half yönteminde ölçek iki e?it gruba ayr?lm??t?r. Analiz sonucunda, birinci grup için Cronbach's Alpha de?eri 0.66, ikinci grup için ise 0.63 olarak bulunmu?tur. Bu de?erler, her iki grubun iç tutarlılı??n?n birbirine yak?n oldu?unu ve ölçe?in genel olarak kabul edilebilir düzeyde iyi bir güvenilirlik sergiledi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla aç?mlay?c? **faktör analizi** (Exploratory Factor Analysis - EFA) gerçekleştirilmi?tir. Analizlerde **Temel Bile?enler Faktör Ç?karma Yöntemi** (Principal Component Analysis) ve **orthogonal (varimax) döndürme i?lemi** kullan?lm??t?r. Bu yöntemler, maddelerin faktörlere da??ılım?n? optimize ederek en temiz ve yorumlanabilir yap?y? ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ba?lang?çtaki madde havuzundan 18 maddenin ç?kar?lmas?yla ölçe?in üç alt boyuttan olu?an 42 maddelik nihai yap?s? do?rulanm??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 42 maddeden olu?an ve 3 alt boyutu içeren bir öz bildirim ölçe?idir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? (E?itim Fakültesi ö?rencileri)

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri (Genellikle 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki e?itim fakültelerinde ö?renim gören ö?retmen adaylar?.

Test Metodolojisi: 5'li **Likert** tipi derecelendirme (1= kesinlikle kat?lm?yorum - 5= kesinlikle kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Eleştirel düşünme standartları, faktör yükü, madde çökarma, split-half, pedagojik formasyon, psikometri, varimax döndürme

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Birsal Aybek

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: baybek@cu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

İzinler ve Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle yazarlardan izin alınması gerekmektedir. Ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Aybek, B., Aslan, S., Dinçer, S. ve Coşkun-Arsoy, B. (2015). Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(1), 25-50. DOI: 10.14527/kuey.2015.002. Makalenin orijinal bağlantısı: kuey.net

Özdamar, K. (1999). Paket programlarla istatistik analiz. Kaan Kitabevi, Eskişehir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradadır: ogretmen-adaylarina-yonelik-elestirel-dusunme-standartlari-olcegi-toad.pdf

Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği

Maddeleri

Ölçek, 3 alt boyut ve toplam 42 maddeden oluşmaktadır:

Derinlik, genişlik ve yeterlilik (18 madde): Sorulara çözüm yolu ararken çok yönlü düşünürüm.

Kesinlik ve doğruluk (12 madde): Sahip olduğum düşünce, inanç ve değerlerimi asla değiştirmem.

Önem, alaka ve aç?kl?k (12 madde): Dü?üncelerimi aç?k bir ?ekilde ifade ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM